

Видається з травня 1922 року

Реєстраційне свідоцтво КВ №22801-12701ПР
від 29.06.2017

РІДНА ШКОЛА

Науково-методичний
журнал
ISSN 0131-6788

№5–6 (1064) • 2019

Головний редактор

Анжеліна Пугач, канд. пед. наук

Громадсько-педагогічна рада

Гриневич Лілія
Кремень Василь
Вербицький Володимир
Коцур Віктор
Красняков Євген
Чижевський Борис
Шльосек Франтішек

Редакційна колегія

Бельський Алесь, д-р філол. наук (м. Мінськ, Республіка Білорусь)
Гриб'юк Олена, канд. пед. наук (м. Київ)
Громов Євген, канд. пед. наук (м. Вінниця)
Дем'яненко Наталія, д-р пед. наук (м. Київ)
Єжова Ольга, д-р пед. наук (м. Суми)
Мариновська Оксана, д-р пед. наук (м. Івано-Франківськ)
Мельник Оксана, канд. пед. наук (м. Київ)
Назаренко Галина, д-р пед. наук (м. Черкаси)
Ничкало Нелля, д-р пед. наук, дійсн. член НАПН України (м. Київ)
Отич Олена, д-р пед. наук (м. Київ)
Пазюра Наталія, д-р пед. наук (м. Київ)
Радул Валерій, д-р пед. наук (м. Кропивницький)
Рябовол Лілія, д-р пед. наук (м. Кропивницький)
Сліпухіна Ірина, д-р пед. наук (м. Київ)
Сопівник Ірина, д-р пед. наук (м. Київ)
Шапран Ольга, д-р пед. наук (м. Переяслав)
Фізеші Октавія, д-р пед. наук (м. Мукачево)
Яніцка-Панек Тереса, д-р пед. наук (м. Лодзі, Республіка Польща)



Журнал входить до Переліку наукових фахових видань України (педагогічні науки).

*Наказ МОН України від 13.07.2015 №747
(зі змінами від 24.10.2017 №1413)*

*Рекомендовано до друку Вченою радою
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди».
Протокол №6 від 27 грудня 2019 року*



Співзасновники

ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Інститут проблем виховання НАПН України
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»
Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді
ПП «Видавництво «Рідна школа»



Викладення змісту та оформлення статті мають відповідати вимогам до наукових фахових видань.

Редакція зберігає за собою право на редагування і скорочення статей. Редакція не завжди поділяє думки авторів. За достовірність фактів, цитат, власних назв та інших відомостей відповідають автори.



Підписано до друку 28.12.2019. Формат 60x84 1/8.
Умовн. друк. арк. 9,3. Зам. 19-247.

Видруковано з оригінал-макета на ПП «Видавництво «Фенікс»,
м. Київ–03680, вул. Шутова, 13 б.
Свідоцтво ДК №271 від 07.12.2000 р.

Веб-сторінка: [facebook/ridshkola](https://facebook.com/ridshkola)

© «Рідна школа», 2019

Відповідальний секретар

Ірина Дубровіна

Верстальник-дизайнер

Олександр Пугач

Оператор комп'ютерного набору

Зоя Фолес

Контакти редакції

телефон: (044) 229-52-79, (063) 208-74-44,

e-mail: avpugach@ukr.net

Видавець

ПП «Видавництво «Рідна школа»

р/р №26003216649400 у АТ «УкрСиббанк»

м. Харкова, МФО 351005, Код ЄДРПО 36192700

❖ Освіта ХХІ століття

ВІВАТ, АЛЬМА-МАТЕР!

«Мій університет – моя гордість!» З нагоди 215-річчя ХНПУ імені Г. С. Сковороди
Матеріал підготувала Анжеліна ПУГАЧ 3

❖ Загальноосвітній контекст освіти

Jan SIKORA – Professional orientation of primary school students 15

❖ Теорія і методологія освіти

Лідія ТКАЧЕНКО – Адаптація обдарованих учнів у закладах загальної середньої освіти:
педагогічний аспект 19

ДО ЮВІЛЕЮ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Олена ЧАЙКА – Вивчення оповідань Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...» й О. Довженка
«Воля до життя» у контексті екзистенціальних ідей 25

Наталія ГОГОЛЬ – Виховний потенціал української народної пісні у творах Олександра Довженка 31

Галина ПІДЛУЖНА – Компетентнісний підхід у розвитку емоційної сфери учнів
молодшого шкільного віку на уроках позакласного читання 36

Олена ФОМІЧОВА – Наукові підходи до трактування поняття «булінг» в історико-педагогічній
ретроспективі 42

❖ Педагогічний ретросвід

Олег ЄРЕСЬКО – Принципи виховання здорового покоління у педагогічній спадщині
Пантелеймона Куліша 48

Марія ЧЕРЕПАНЯ – Становлення інтернатної освіти Закарпаття (початок ХХ століття) 54

Богдан ЖУЛКОВСЬКИЙ – Володимир-Волинський педагогічний коледж
імені А. Ю. Кримського: від минулого до сучасності (з нагоди 80-літнього ювілею закладу) 60

Тетяна ПАВЛЕНКО – Персоналія Василя Онищука як складник інформаційно-бібліографічного ресурсу
«Видатні педагоги України та світу» 67

ДО 20-РІЧЧЯ ГОЛОВНОЇ КНИГОЗБІРНИ ОСВІТЯНСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Людмила СТРАЙГОРОДСЬКА – ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського як науково-інформаційний
простір забезпечення сфери освіти та науки 72

НА КНИЖКОВУ ПОЛИЦЮ

Олена ОТИЧ – Комплекс українсько-литовських монографій з проблеми розвитку
духовності виховання 75

ПОДІЇ, ЗАХОДИ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Новий рівень комунікації та участь у формуванні політики ЄС

У МОН підбили підсумки участі українських представників у комітетах «Горизонт 2020» 78

VIII Українсько-польський / Польсько-український форум «Освіта для миру» / Edukacja dla pokoju 79

CONTENTS • СОДЕРЖАНИЕ 80

Шановні освітяни!

Розпочато передплату на періодичні видання 2020 р.

Не забудьте передплатити ваш улюблений часопис.

**ПЕРШИЙ СЕРЕД СУЧАСНИХ
ВІТЧИЗНЯНИХ ОСВІТЯНСЬКИХ ЧАСОПИСІВ**
Видається з травня 1922 року

ПЕРЕДПЛАТА 2020

Передплату можна оформити у будь-якому поштовому відділенні
або на сайті ДП «Преса» www.presa.ua

ІНДЕКС: 74442



УДК 37.09:908(477.82)»1939–2019»

Володимир-Волинський педагогічний коледж імені А. Ю. Кримського: від минулого до сучасності

(з нагоди 80-літнього ювілею закладу)



Богдан ЖУЛКОВСЬКИЙ,

кандидат мистецтвознавства, спеціаліст вищої категорії,
викладач Володимир-Волинського педагогічного коледжу імені А. Ю. Кримського,
ORCID ID 0000-0001-8435-5201

У статті окреслено історію, сьогодення та перспективи розвитку Володимир-Волинського педагогічного коледжу імені А. Ю. Кримського, здобутки у навчальній, методичній, науковій, виховній, творчій та спортивній діяльності, згадано найвидатніших адміністраторів і викладачів, випускників і студентів коледжу, визначено рівень матеріально-технічного забезпечення.

Зазначено, що в жовтні 2019 року коледж відзначає вісімдесятирічний ювілей. За час існування закладу з його стін вийшло близько 16,5 тисяч кваліфікованих учителів, вихователів, педагогів-організаторів, керівників гуртків та діловодів. Коледж продовжує надавати якісні освітні послуги за п'ятьма спеціальностями: 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 014.10 «Середня освіта (Трудове навчання та технології)», 014.12 «Середня освіта (Образотворче мистецтво)» та 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа (Діловодство)».

Ключові слова: педагогічний коледж, фахова передвища освіта, традиції та інновації, навчально-виховний процес, педагогічна діяльність.

Постановка проблеми. Реформи освітньої системи XXI століття мають базуватися на взаємозв'язку традицій та новацій. Ретроспективні дослідження сприяють ефективним змінам освітньої парадигми інформаційного суспільства, адже дають змогу виявити тенденції і особливості розвитку освітніх явищ. Педагогічному краєзнавству часто не приділяють належної уваги і воно набуває суто регіонального масштабу. Вивчення історії, сучасного стану, перспектив окремих освітніх осередків має стати пріоритетним завданням педагогіки.

Володимир-Волинський педагогічний коледж імені А. Ю. Кримського протягом вісімдесяти років надає якісні освітні послуги та забезпечує педагогічними кадрами заклади загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти Волинської та сусідніх областей. У наш час заклад активно долучився до імплементації базових положень Закону України «Про фахову передвищу освіту» та громадського обговорення проєктів документації стосовно майбутнього педагогічної освіти.

Аналіз актуальних наукових досліджень і публікацій. Упродовж двох останніх десятиріч дещо поживавився інтерес до вивчення процесів становлення та розвитку освітніх осередків міста Володимира-Волинського. Коледжі, гімназії та школи міста є предметом досліджень викладачів Володимир-Волинського педагогічного коледжу імені А. Ю. Кримського: Миколи Савельєва, Олександра Юринця, Богдана Шахраюка, Олексія Кумецького, Надії Гавди, Галини Ващук, Тетяни Листопад, Галини Шостак. Освітні традиції регіональних педагогічних коледжів та університетів України вивчали Віктор Коцур, Тетяна Деменнікова, Галина Чечилова, Інна Демуз, Михайло Мартинюк, Світлана Омельченко, Олег Семенюк, Сергій Чуйко, Петро Бойчук, Сергій Марчук, Ольга Галан. Зазначені наукові праці слугують методологічним орієнтиром нашої статті, **метою** якої є комплексне висвітлення історії, сьогодення та перспектив розвитку Володимир-Волинського педагогічного коледжу імені А. Ю. Кримського [1].

Виклад основного матеріалу. Освітні традиції Володимира-Волинського сягають доби Київської Русі та пов'язані з іменами церковних діячів Стефана Печерського, Нестора Літописця, Климента Смолятича. Основними осередками книжної грамотності були Успенський собор і Зимненський монастир, при яких функціонували школи, де викладали доместики й дидакалі, а пізніше – бакаляри і дяки. Перше училище засновано при Успенському соборі у 1586 році, а в 1610 році у місті організовано

колегіум, в якому навчалися й викладали Теофан Прокопович і Стефан Стубелевич. 1869 року засновано двокласне училище, в якому працював батько видатного вченого Агатангела Кримського Юхим, а 1910 року відкрито чоловічу і жіночу гімназії [1, с. 4–5]. Значний внесок у розвиток освіти та науки початку ХХ століття здійснив єпископ Володимир-Волинський Фадей (Успенський), доктор богослов'я, автор «Записок з дидактики».

Упродовж 20–30-х років минулого століття рівень освіти в місті значно знизився, а кількість українських шкіл суттєво зменшилася. Станом на 1938 рік частка неписьменних громадян Волинського воєводства складала близько двох третин від усього населення. Освітній процес на Волині забезпечували 950 шкіл (переважна більшість із них – польські), де навчалось близько 250 тисяч дітей і викладало менш як півтори тисячі педагогів [2, с. 15]. Після входу Волині до складу СРСР у вересні 1939 року кількість шкіл невпинно зроста, тож постало питання укомплектування їх дипломованими педагогічними кадрами. Протягом 1939–1940-х років було відкрито педагогічні школи у Володимирі-Волинському, Луцьку та Любешові, а також учительський інститут та інститут вдосконалення кваліфікації вчителів у Луцьку. Ці навчальні осередки відіграли кардинальну роль у розвитку освіти Волинського краю останніх вісімдесяти років.

Володимир-Волинську педагогічну школу засновано у жовтні 1939 року для підготовки вчителів початкових шкіл західного регіону УРСР. Її вважають найдавнішим педагогічним закладом нового типу Волинської області. Перший набір становив 150 вихованців, але у 1940 році було відкрито заочне відділення, на якому навчалось 300 учнів. Інституція розмістилася в єпископському замку, поблизу Успенського собору. Крім педагогічної школи, у

місті функціонували технікум, чотири середні й чотири семирічні школи, в районі – дев'ять семирічних і сорок чотири початкові школи [1, с. 8]. Упродовж 1941–1944-х років, унаслідок подій Другої світової війни, роботу педагогічної школи було припинено [3, с. 129]. В її будівлі тимчасово перебувала професійно-фахова школа, в якій, крім робітничих спеціальностей, навчали дітей правильного ведення документів.

У вересні 1944 року педагогічна школа відновила освітній процес, а через декілька місяців отримала статус училища. У червні 1945 року закладу надали приміщення колишньої чоловічої гімназії імені Володимира Мономаха, в якому він перебуває досі. У 1921–1939-х роках ця архітектурна пам'ятка (збудована ще 1912 року) належала державній польській гімназії імені Миколая Коперника, а у 1939–1941-х роках – міській школі. Вихованці училища проживали в гуртожитку, а найуспішніші з них отримували стипендію [2, с. 16]. Перший випуск студентів, чисельністю 21 особа, відбувся 1945 року. Тоді ж на базі закладу було відкрито школу, в якій майбутні педагоги проводили уроки. У 1949–1961-му роках, унаслідок реформи, педагогічне училище готувало вчителів фізичної культури для шкіл західних областей УРСР [3, с. 129]. У 1956 році в заклад направлено всіх студентів Вінницького й Бориславського училищ, які припинили своє існування. З 1960–1961 н.р. освітній заклад поновив підготовку вчителів початкових класів і ввів нову спеціальність «Дошкільна освіта» [1, с. 12–13].

У 1971 році училищу присвоєно ім'я знаменитого філолога, сходознавця, першого вченого секретаря Української академії наук Агатангела Кримського, котрий народився у Володимирі-Волинському в сім'ї місцевого учителя. Того самого року в закладі відкрито музей на його честь, експозиції якого



суттєво оновлено у 2006 році, під час підготовки до Міжнародної науково-практичної конференції «Агатангел Кримський у контексті української та світової культури». 1988 року перед центральним входом до училища зведено пам'ятник досліднику (до 1000-літнього ювілею міста Володимира-Волинського). З 1992 року деякі відмінники отримують стипендію імені Агатангела Кримського [1, с. 15–18].

Освітній заклад очолювали: Микола Єрофеев, Георгій Товкач, Яків Дрогайцев, Павло Короткий, Євген Шишкін, Олексій Яворський, Микола Фурман. Упродовж тридцяти років (1964–1994) колектив очолював Іван Губар, заслужений учитель УРСР, почесний громадянин Володимира-Волинського. Він доклав чимало зусиль до вдосконалення навчального процесу, підбору кадрів. Чисельність викладачів та студентів збільшилася вдвічі [1, с. 12–15]. Управлінську діяльність допомагали успішно реалізовувати заступники директора з навчальної та виховної роботи і навчально-виробничої практики. З-поміж них відзначимо заслужених вчителів УРСР Юрія Гудзенка та Ананія Ситника [1, с. 19, 21–22].

У 1989 році завершено спорудження дев'ятиповерхового студентського гуртожитку на території закладу, розрахованого на 600 осіб. 1993 року відкрито спеціальність «Образотворче мистецтво», на базі якої з 1998 року діє зразкова студія «Писанки княжого граду». 2001 року училище ліцензувало спеціальність «Технологічна освіта». Упродовж 2001–2007 років здійснювалося будівництво навчальних майстерень, в яких було встановлено новітнє обладнання. Паралельно провадили комп'ютеризацію аудиторій, їх під'єднання до мережі Інтернет. У жовтні 2005 року рішенням Волинської обласної ради педагогічне училище отримало статус коледжу. У 2007 році заклад почав підготовку фахівців спеціальності «Діловодство» [3, с. 128–129].

З 2001 року коледж очолює кандидат педагогічних наук, викладач-методист Микола Савельєв – високоерудований та харизматичний адміністратор, викладач і науковець. Він поєднав у собі талант математика, фізика і програміста з чітко вираженими компетенціями педагога-новатора, освітнього менеджера та громадського діяча. За роки директорства Миколи Савельєва значно зміцнили матеріально-технічну базу коледжу, зросла чисельність педагогічних працівників та студентів у півтора рази. Підсумком його десятирічної плідної дослідницької праці стала дисертація на тему «Наступність у професійній підготовці майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет»» [5] та публікації в українських і зарубіжних фахових виданнях.

Директор традиційно очолює адміністративну і педагогічну ради, а також атестаційну та приймальну комісії. Делеговані ним повноваження в керівництві закладом упродовж багатьох років успішно виконують заступник директора з навчальної роботи, кандидат педагогічних наук, викладач-методист Олександр Юринець, заступник директора з

виховної роботи, старший викладач Лариса Мечнік та заступник директора з навчально-виробничої практики, викладач-методист Олена Пелех. Їм допомагають завідувачі гуманітарного та мистецько-технологічного відділень Олександр Бігун та Ірина Хомюк, методист коледжу Надія Гавда, практичний психолог Ігор Поліщук, керівник фізичного виховання Володимир Мелех, голови циклових комісій [1, с. 68–76]. Упродовж багатьох років триває співпраця між адміністрацією та профспілками працівників і студентів коледжу, які очолюють Оксана Білик і Тамара Карпук.

Члени адміністрації закладу неодноразово брали участь в парламентських слуханнях та розширених засіданнях комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, у робочих групах Міністерства освіти і науки України з проблем реформ освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста та з підготовки Концепції розвитку педагогічної освіти, у громадському обговоренні проєктів нормативно-правових документів з актуальних питань освіти та науки. Пропозиції дирекції коледжу враховано у підготовці Законів України «Про освіту» та «Про фахову передвищу освіту», постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України та Наказів Міністерства освіти і науки України.

Коледж пишається потужним викладацьким колективом, гордістю якого є шестеро кандидатів наук, двоє доцентів, двоє народних майстрів, один майстер спорту, двадцять п'ять відмінників освіти. Двом третинам викладачів присвоєно вищу кваліфікаційну категорію; з них 40% мають педагогічне звання «викладач-методист», 20% – «старший викладач». Деякі педагогічні працівники коледжу навчаються в аспірантурі; окремі з них завершують роботу над кандидатськими дисертаціями. Декілька викладачів працюють лекторами в університетах та інститутах післядипломної педагогічної освіти. У закладі створено раду ветеранів, яку очолює викладач-методист Галина Ващук. Викладачі-пенсіонери є почесними гостями урочистих і творчих заходів, які проводяться в коледжі. Адміністрація і педагогічні працівники вітають їх з визначними подіями.

У закладі навчається близько тисячі студентів, котрі об'єднані у тридцять чотири академічні групи. 75–80% із них отримує освітні послуги за державним (регіональним) замовленням. Значній кількості студентів призначають академічну або соціальну стипендію. Багато студентів випускних курсів здобувають освіту дистанційно – за індивідуальною формою. Коледж ретельно ставиться до відбору абітурієнтів, звертає увагу на їх особисті й моральні якості, здатність до емпатії та рефлексії. Щороку заклад проводить Дні відкритих дверей, виїзні інформування у школах Волинської та прилеглих областей, видає буклети для абітурієнтів та їх батьків. У закладі сформовано ефективну систему студентського самоврядування, в особі студентської ради і старостату [1, с. 77]. Ці органи мають представництво в адміністративній і педагогічній радах, де

обговорюють та вирішують питання, пов'язані з організацією освітнього процесу і виховних заходів.

Протягом восьми десятиліть стіни коледжу покинули близько 16,5 тисяч дипломованих вчителів, вихователів і діловодів. Серед його найталановитіших випускників – доктори і кандидати наук, професори і доценти Віктор Давидюк, Володимир Сиротюк, Василь Подляшаник, Михайло Куницький, Петро Бойчук, Олександр Семенов, Валерій Хомич, Майя Нагорняк, Сергій Марчук. Значна частина представників адміністрації і педагогічного колективу закладу є його колишніми студентами. Це сприяє тяглоті та консеквентності самобутніх освітніх, наукових і творчих традицій коледжу. Майже всі випускники закладу продовжують навчання в університетах та академіях; більшість із них працює за спеціальністю у Волинській області. Щороку коледж проводить моніторинг працевлаштування і подальшого навчання своїх випускників, отримує схвальні відгуки про них від ректорів і деканів університетів та академій.

Відповідно до Закону України «Про освіту» навчання розрізняють як формальне, неформальне та інформальне. Згідно з Концепцією розвитку педагогічної освіти на 2018–2022 роки, кожен викладач, вчитель і вихователь має пройти три етапи: формальне навчання, педагогічну інтернатуру і неперервне підвищення фахової майстерності. Коледж за основним призначенням забезпечує здобуття формальної освіти, проте він також надає якісні послуги в сферах неформальної та інформальної освіти. Починаючи з 2005 року, в закладі працюють волонтери Корпусу Миру США, котрі проводять тренінги, семінари-практикуми, майстер-класи, інтерактивні лекції. Коледж брав участь у педагогічних експериментах всеукраїнського рівня, у різних програмах, зокрема Intel® «Навчання для майбутнього» та Microsoft «Партнерство у навчанні» [1, с. 69, 72].

Викладачі закладу часто поєднують освітні та інформаційні технології, що робить навчальний процес інтерактивним. Чимало академічних дисциплін у коледжі викладають за кредитно-модульною системою, на основі інформаційних пакетів. Важливу роль у процесі підготовки майбутніх вчителів, вихователів і діловодів у закладі відіграють інтегративні педагогічні технології, які сприяють предметній, міжпредметній та міжгалузевій цілісності. Це формує ряд універсальних (ключових) компетенцій, потрібних для розвитку емоційного інтелекту і кристалізації задатків лідера, виховує експериментаторів і новаторів, забезпечує формування навичок самоосвіти впродовж усього життя. Проблему формування вчительської відповідальності у вихованців педагогічного коледжу – майбутніх учителів – проаналізовано в дисертації Олександра Юринця [7].

Студенти коледжу – неодноразові переможці та призери всеукраїнських і регіональних олімпіад, конференцій, конкурсів та змагань. У 2018 році

заклад посів четверте місце серед педагогічних та гуманітарно-педагогічних коледжів України за результатами зовнішнього незалежного оцінювання з української мови. З-поміж найуспішніших студентів останніх років – Дмитро Ващук, Оріся Юринець, Оксана Цвинкилевич, Анастасія Шпак, Марія Лябук, Ольга Орлова, Дмитро Куць, Інна Бойко, Ірина Музичук, Ірина Приступа, Катерина Старченко. Вони мають значні здобутки у навчальній, науковій, мистецькій, спортивній та громадській діяльності. Студенти активно вивчають англійську, німецьку, французьку, польську мови та новітні інформаційно-комунікаційні технології (медіаосвітні й медіапедагогічні), що є доволі важливим у підготовці конкурентоспроможних фахівців. У коледжі налагоджено координацію між внутрішніми (адміністрація, викладачі, студенти, батьки) і зовнішніми стейкхолдерами (влада, роботодавці, громадськість, ЗМІ, інші освітні заклади різних форм власності).

Повноцінний освітній процес у закладі неможливо уявити без науково-дослідної і науково-методичної складових. Викладачі коледжу щороку беруть участь у міжнародних і всеукраїнських науково-теоретичних і науково-практичних конференціях, симпозіумах, семінарах. Їх праці друкують престижні фахові видання, часописи, які індексуються у Міжнародних наукометричних базах Index Copernicus, Research Bible, Google Scholar. Лише упродовж 2018 року в коледжі відбулися дві Всеукраїнські науково-практичні конференції з міжнародною участю – «Педагогічне краєзнавство Волині» [4], «Сучасна наука та освіта Волині» [6]. У них взяли участь близько трьохсот освітян і науковців з різних міст України, Білорусі і Польщі. У рамках пленарного засідання наукові працівники бібліотеки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки провели майстер-клас з користування найпопулярнішими в світі наукометричними базами Scopus та Web of Science Core Collection. До збірників матеріалів наукових конференцій увійшли тези доповідей не лише українською мовою, а й білоруською, польською, німецькою та англійською.

Інноваційну діяльність закладу регулює науково-методична рада, до складу якої входять члени адміністрації та голови циклових комісій. Рада молодих науковців активно співпрацює з Регіональною радою молодих вчених при управлінні освіти, науки та молоді Волинської обласної державної адміністрації. Найактивніших студентів залучають до участі в дев'ятьох секціях студентського наукового товариства [3, с. 129]. Вони доповідають на науково-практичних конференціях різних рівнів, публікують статті в солідних виданнях університетів, академій і коледжів України. Випускники захищають дипломні й курсові роботи з педагогіки, психології, фахових методик, діловодства.

У коледжі функціонує постійно діючий психолого-педагогічний семінар і семінар з правової освіти. Члени адміністрації, викладачі, майстри виробничого навчання та вихователі постійно підвищують

свій фаховий рівень. Переважно це відбувається на курсах підвищення кваліфікації, на яких працівники опановують освітні концепції зарубіжних країн, сучасні інформаційні системи, інноваційні педагогічні технології, іноземні мови, найновіші здобутки у професійній сфері. У коледжі реалізують ідеї академічної мобільності: кожен педагогічний працівник самостійно обирає установу, на базі якої проходить курсову перепідготовку. Викладачі та студенти здобувають неформальну освіту на дистанційних курсах, зокрема на освітніх online платформах EdEra, Coursera, Prometheus. Педагогічні працівники коледжу є авторами багатьох монографій, підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій, альбомів, нотних збірників, у тому числі електронних, з використанням мультимедіа, гіпертексту і гіпермедіа. Матеріали регулярно презентуються на Всеукраїнських і Регіональних оглядах, зокрема на обласній виставці «Творчі сходинки педагогів Волині» [1, с. 71].

Заклад освіти є не лише освітнім осередком, що здійснює фундаментальну підготовку, а й культурним центром. Гуманітарна спрямованість освітнього процесу сприяє реалізації важливої місії: виховання майбутньої інтелігенції – інтелектуальної і культурної еліти України. У коледжі постійно відбуваються виховні заходи, котрі організовують куратори студентських академічних груп, вихователі гуртожитку і працівники бібліотеки. Це краєзнавчі години, вечори-портрети, уроки-реквієми, інтелектуальні квести, літературно-музичні композиції, святкові концерти, мистецькі виставки, творчі конкурси, мотиваційні тренінги, ділові ігри. Важливу роль у виховному процесі закладу відіграють зустрічі з відомими людьми Волині, екскурсії до культурних центрів України, візити до музеїв, галерей, театрів і філармоній. Адміністрація, викладачі і студенти коледжу постійно займаються волонтерською діяльністю, зокрема сприяють у забезпеченні необхідним воїнів АТО/ООС.

У коледжі активно діє культурно-виховний центр гармонійного розвитку, при якому функціонують мистецькі гуртки та спортивні секції [1, с. 76]. Чималі творчі здобутки мають ансамбль народної пісні «Розмай», мішаний вокальний квартет «Родослав», дівочий вокальний ансамбль «Водограй», хореографічний ансамбль «Юність». Вони неодноразово перемагали на мистецьких конкурсах і виступали на концертах у різних містах України, Білорусі й Польщі. У 2019 році коледж організував Регіональний мистецький симпозіум «Старовинна музика – сучасний погляд». Педагоги закладу Галина Шостақ, Світлана Лупенко-Ковтун, Галина Ващук, Неля Просова є авторами вишуканих поетичних творів. На базі циклової комісії образотворчого мистецтва створено два музеї: образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. В їх експозиціях представлено доробки Лесі Мартинюк, Оксани Білик, Олексія Кумецького, Оксани Гусевої та Тетяни Токаревої, студентські дипломні та курсові роботи.

Викладачі образотворчого мистецтва є щорічними учасниками Міжнародного пленеру «Колорит». Коледж пишається спортивними досягненнями своїх студентів, серед яких переможці й призери обласних і регіональних змагань з різних видів спорту.

Важливу роль у процесі підготовки майбутніх педагогічних працівників і діловодів відіграє навчальна і виробнича практика. Її розуміють як сполучну ланку між теоретичним навчанням і майбутньою професійною діяльністю. Коледж уклав двосторонні угоди з різними базами практики міста та області (загальноосвітні школи, дитячі садочки, літні табори, державні і приватні підприємства). Окремі студенти, крім проведення занять у закладах дошкільної та загальної середньої освіти, розвивають практичні навички в інклюзії та андрагогії. Коледж успішно співпрацює з інклюзивно-ресурсним центром «Жовта парасоля», громадською організацією «Берег надії», університетом третього віку територіального центру соціального обслуговування громадян міста. Щороку заклад оновлює наскрізні і робочі програми з практики, враховуючи зміни в нормативно-правовій базі та потреби ринку праці, й вивчає досвід реалізації заочної, домашньої, мережевої, дистанційної, екстернатної та патронатної форм здобуття освіти.

Станом на 2019–2020 навчальний рік, коледж готує здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за п'ятьма спеціальностями: 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 014.10 «Середня освіта (Трудове навчання та технології)», 014.12 «Середня освіта (Образотворче мистецтво)», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа (Діловодство)».

Спеціальність 012 «Дошкільна освіта» започатковано 1960 року. Нині введено кваліфікації: «Керівник гурткової роботи із навчання дошкільників іноземної мови» і «Керівник образотворчої діяльності закладу дошкільної освіти» [1, с. 23–26]. Підготовка здобувачів здійснюється з урахуванням основних норм Закону України «Про дошкільну освіту», Базового компонента дошкільної освіти та Освітньої програми для дітей від двох до семи років «Дитина». На практиці в закладах дошкільної освіти студенти проводять інтегровані заняття, використовуючи не лише здобутки української педагогіки, а й європейські методики Фрідріха Фребеля та Марії Монтесорі.

Витоки спеціальності 013 «Початкова освіта» сягають жовтня 1939 року. Протягом 1949–1960 років набір було тимчасово припинено. Упродовж 1945–2019 років відбулося близько 60 випусків дипломованих учителів початкових шкіл [3, с. 129]. На початку 70-х років запроваджено додаткові спеціалізації. На сьогоднішній день їх чотири: «Вчитель іноземної мови у початкових класах», «Педагог-організатор», «Керівник дитячого художнього (хорового) колективу» та «Керівник дитячого хореографічного колективу». Студенти проходять різні види педагогічної практики – виховну, пробну, «Перші дні дитини

в школі» та переддипломну. Вони також проводять уроки й позаурочні заходи з додаткових кваліфікацій. 2017 року коледж активно долучився до впровадження концепції «Нової української школи» та громадського обговорення Державного стандарту початкової освіти. У рамках цих освітніх реформ унесено зміни до навчальних планів і робочих програм, поповнено фонди бібліотеки, електронної бібліотеки, обладнано кабінети педагогіки й методик новітніми матеріалами.

Набір майбутніх професіоналів за фахом 014.10 «Середня освіта (Трудове навчання та технології)» з додатковою кваліфікацією «Вчитель інформатики у початкових класах» розпочато у 2001 році. До викладання в закладі запросили найкращих педагогів трудового навчання та інформатики загальноосвітніх шкіл міста і району. Нині коледж є єдиним освітнім закладом Волинської області, що готує вчителів трудового навчання, та єдиним педагогічним коледжем України, що розвинув цю спеціальність «з нуля» (не маючи матеріально-технічної бази).

Спеціальність 014.12 «Середня освіта (Образотворче мистецтво)» почала функціонувати у 1993 році. Тоді ж відкрито додаткову спеціалізацію «Керівник гуртка, студії декоративно-прикладного мистецтва», а у 2004 році – додатковий фах «Художник-дизайнер». Викладачі та студенти брали участь у Міжнародних і Всеукраїнських виставках, пленерах та конкурсах. Дипломні й курсові роботи випускників щороку поповнюють експозиції музеїв коледжу [1, с. 55]. В основі концепції навчання майбутніх митців – єдність інформаційного та естетичного, інтелектуального та емоційного аспектів. Такий органічний синтез успішно реалізується через дві сторони професійної підготовки студентів – аудиторне репродуктивне навчання і самостійну креативну діяльність. На теоретичних заняттях здобувачі розвивають не лише художні компетенції, а й педагогічні, опановують сутність мистецької інтеграції, а також природу дитячої образотворчості.

2007 року було ліцензовано єдину непедагогічну спеціальність коледжу – 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа (Діловодство)» [3, с. 129] – та відкрито до неї дві додаткові кваліфікації: «Менеджер зв'язків із громадськістю та реклами», «Адміністратор з обслуговування комп'ютерних систем і мереж». Спеціальність є доволі важливою в умовах інформаційного суспільства, в якому пріоритетними є компетенції ділового спілкування й оформлення документації. Підготовка майбутніх фахівців здійснюється з урахуванням основних положень нормативно-правової бази, зокрема Законів України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про бібліотеки та бібліотечну справу», «Про архіви та архівну справу». Запит на випускників здійснюють, переважно, державні установи та приватні фірми. Тут дипломовані діловоди працюють на посадах секретарів-референтів, архіваріусів, інспекторів

з кадрів, спеціалістів з питань державної служби, фахівців з інформаційних комунікацій.

Коледж пишається добротною матеріально-технічною базою. Для потреб якісного освітнього процесу в закладі функціонують 45 навчальних кабінетів та лабораторій, 20 аудиторій для індивідуальних занять з музики, 5 комп'ютерних класів, 4 навчальні майстерні, 2 спортзали, спортивний майданчик, бібліотека, актові та читальні зали [1, с. 73]. Аудиторії обладнано інтерактивними панелями, широкоформатними екранами та мультимедійними проекторами. Комп'ютери під'єднано до внутрішнього сервера коледжу і глобальної мережі Інтернет. В усіх корпусах наявний безкоштовний Wi-Fi. З 2010 року заклад має офіційний веб-сайт <https://vvpc.com.ua/>, з 2011 року – електронну бібліотеку <https://vvprk.at.ua/>.

Одразу біля головного навчального корпусу розміщено їдальню та гуртожиток. Матеріально-технічна база закладу постійно оновлюється, за звичай, за кошти обласного бюджету, спеціального фонду, спонсорської допомоги та державної освітньої субвенції. Чималу матеріальну підтримку коледжу надавали народний депутат України Ігор Гузь та Володимир-Волинська міська рада.

Відзначаючи славетний вісімдесятилітній ювілей, коледж не зупиняється на досягнутому. На найближчий навчальний рік заплановано не лише урочисті заходи, а й суттєві реформи. Вони пов'язані з підготовкою до ліцензування освітнього ступеня «молодший бакалавр» за спеціальностями 013 «Початкова освіта» та 015 «Професійна освіта» й відкриттям на базі коледжу гуманітарно-педагогічного ліцею. Для реалізації поставлених завдань адміністрація планує залучити до роботи в закладі педагогічних працівників з науковими і творчими ступенями, ученими і почесними званнями, значно модернізувати матеріально-технічну базу. Важливим завданням коледжу залишається зміцнення наукового потенціалу та розширення інноваційної освітньої діяльності. Сьогодні в закладі відбувається активна імплементація основних положень Закону України «Про фахову передвищу освіту», обговорення парадигми дуальної, неформальної та інформальної освіти, осмислення мети педагогічної інтернатури.

Висновки і перспективи подальших досліджень. На прикладі становлення та розвитку Володимир-Волинського педагогічного коледжу імені А. Ю. Кримського можна побачити окремі аспекти історії та сьогодення освіти Волинської області. Досвід багатолітньої плідної праці закладу може слугувати орієнтиром для ефективної реалізації реформ у сфері дошкільної, загальної середньої та фахової передвищої освіти. Результати проведеного дослідження не вважаємо вичерпними сповна. Ми лише окреслили найважливіші здобутки коледжу в освітній, методичній, науковій, виховній, творчій і спортивній діяльності. Детальнішого опрацювання потребують першоджерела, чимало з яких

зберігається у фондах Центрального державного архіву вищих органів влади та управління (Київ), Волинського краєзнавчого музею (Луцьк) і Державного архіву Волинської області (Луцьк).

Список використаних джерел

1. Володимир-Волинський педагогічний коледж імені А. Ю. Кримського: 75 років: історія, сьогодення, перспективи / наук. ред. М. Г. Савельєв. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2014. 120 с.
2. Галан О. Педагогічна освіта на Волині в 1939–1941 роках: заснування середніх спеціальних навчальних закладів. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Сер. Історичні науки. 2016. №1. С. 14–17.
3. *Енциклопедія педагогічної освіти України* / упоряд. В. В. Болгов. Київ: Українська конфедерація журналістів, 2010. 384 с.
4. *Педагогічне краєзнавство Волині: матеріали наук.-практ. конф.* (Володимир-Волинський, 29 бер. 2018 р.) / упоряд. О. О. Юринець, Б. С. Шахраук. Володимир-Волинський, 2018. 256 с.
5. Савельєв М. Г. *Наступність у професійній підготовці майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет»*: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Рівне, 2017. 20 с.
6. *Сучасна наука та освіта Волині: зб. матеріалів наук.-практ. конф.* (Володимир-Волинський, 22 листоп. 2018 р.) / упоряд., голов. ред. Б. Є. Жулковський. Луцьк: Волиньполіграф, 2018. 569 с.
7. Юринець О. О. *Формування педагогічної відповідальності у студентів педколеджу*: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Запоріжжя, 2010. 20 с.

References

1. *Volodymyr-Volynskiy pedahohichniy koledzh imeni A. Yu. Krymskoho: 75 rokov: istoriia, sohodennia, perspektvyv* / M. H. Saveliev (Ed.). (2014). Lutsk: Volynska oblasna drukarnia [in Ukrainian].
2. Halan, O. (2016). *Pedahohichna osvita na Volyni v 1939-1941 rokakh: zasnuvannia serednykh spetsialnykh navchalnykh zakladiv*. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho, ser. Istorychni nauky*, 1, 14–17 [in Ukrainian].
3. *Entsyklopediia pedahohichnoi osvity Ukrainy* / V. V. Bolhov (Ed.). (2010) Kyiv: Ukrainska konfederatsiia zhurnalistiv [in Ukrainian].
4. *Pedahohichne kraieznavstvo Volyni: proceedings of the Scientific and Practical Conference* / O. O. Yurynets, B. S. Shakhraiuk (Eds.). (2018). Volodymyr-Volynskiy [in Ukrainian].
5. Saveliev, M. H. (2017). *Nastupnist u profesiinii pidhotovtsi maibutnykh vchyteliv tekhnolohii v umovakh navchalno-naukovoho kompleksu «koledzh-universytet»*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Rivne [in Ukrainian].
6. *Suchasna nauka ta osvita Volyni: proceedings of the Scientific and Practical Conference* / B. Ye. Zhulkovskiy (Ed.). (2018). Lutsk: Volynpolihraf [in Ukrainian, Polish, German, English, Belarusian].

7. Yurynets, O. O. (2010). *Formuvannia pedahohichnoi vidpovidalnosti u studentiv pedkoledzhu*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Zaporizhzhia [in Ukrainian].

B. ZHULKOVSKYI

Ahatanhel Krymskyi Volodymyr-Volynskiy Pedagogical College: from the past to the present (to the 80th anniversary of the institution)

In 2019, Ahatanhel Krymskyi Volodymyr-Volynskiy Pedagogical College is celebrating its eightieth anniversary. During the time of its existence, about 16.5 thousand teachers, kindergarten teachers, school event planners, heads of clubs and administrative assistants graduated from the institution. The college continues to provide high quality services for the training of specialists of the educational and qualification level of Junior Specialist in five program subject areas, namely: 012 «Pre-school Education», 013 «Primary Education», 014.10 «Secondary Education (Labour Training and Technology)», 014.12 «Secondary Education (Fine Arts)» and 029 «Information, Library and Archival Affairs (Office Administration)».

The paper outlines the history, present time and future prospects of the institution, achievements in educational, methodological, scientific, creative and sports activities; mentions the most prominent administrators and teachers, graduates and students; determines the level of facilities. Since 2001, Mykola Saveliev, the candidate of pedagogical sciences, teacher and methodologist, has been the head of the college. Six candidates of sciences, two associate professors, two folk craftswomen, one master of sports, twenty-five distinguished teaching award winners are the pride of the teaching staff of the institution. Its famous alumni include the doctors and candidates of sciences, professors and associate professors, public and cultural figures. The students of the college are prizewinners of the Olympiads, conferences, contests and competitions of the all-Ukrainian and regional levels.

Keywords: pedagogical college, professional pre-higher education, traditions and innovations, educational process, pedagogical activities.

